

Navn på høringsinstans

Stavanger biskop og bispedømmeråd

Type høringsinstans

Bispedømmeråd

Bispedømmetilhørighet

Stavanger

Tilleggsspørsmål 1 fra Kirkerådet:

Utvalget understreker at det er en indre sammenheng mellom de enkeltanbefalingene som legges fram og at de samlet sett utgjør en helhet som er ment å videreføre og styrke sammenhengen og helheten i det pedagogiske arbeidet i Den norske kirke.

Har høringsinstansen en overordnet kommentar til denne helheten i rapporten?

Utvalget foreslår å etablere en helhetlig plan for kirkelig undervisning og læring. Samtidig vil utvalget videreføre mye av den pedagogiske tenkningen i dagens trosopplæring og det systematiske og sammenhengende søkelyset på bredde. I dag fører rammene i trosopplæringsplanen til at trosopplæring for alle dømte og interesserte blir høyt prioritert i menighetene. Vi støtter at det etableres en helhetlig plan. Denne planen bør utformes slik at satsingen på trosopplæring for bredden av barn og unge i praksis vil videreføres minst på dagens nivå. I tillegg kan planen ta inn i seg andre områder innenfor kirkelig undervisning og læring, slik utvalget foreslår. Vi støtter også utvalgets vurdering av at mye i dagens nasjonale planer for trosopplæring kan videreføres. Det er også viktig at nasjonale planer utarbeides med tanke på å være en god ressurs for de lokale menighetene og for å beskrive de overordnede rammene som alle menigheter bør følge.

Del 1 Mål og innhold:

Formål og overordnet målsetting

1.1. Den norske kirkes målsetting om bredde, systematikk og sammenheng i det pedagogiske arbeidet bør videreføres.

➤ Kapittel 4.1 side 29

➤

Enig

2. Teologisk, ekklesiologisk og pedagogisk grunnlagstenkning

2.1. Det bør legges til grunn en helhetlig og vid forståelse av kirkens pedagogiske arbeid. Det som i dag omtales som trosopplæring, bør integreres i Den norske kirkes helhetlige undervisningsarbeid og -felt.

➤ Kapittel 4.2 side 31

Enig

2.2. Undervisningsfeltet i Den norske kirke bør forankres i en helhetlig og eksplisitt teologisk og pedagogisk grunnlagstenkning som både rommer spesifikke undervisningsaktiviteter og elementer av kirkelig undervisning og læring i andre deler av Den norske kirkes virksomhet.

➤ Kapittel 4.2 side 35

Enig

3. Benevnelse

3.1. Dagens ordning med trosopplæring bør inngå i en helhet og sammenheng med Den norske kirkes undervisningsfelt og benevnes som «Kirkelig undervisning og læring».

➤ Kapittel 4.3 side 37

Enig

4. Målgruppe

4.1. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør omfatte alle døpte og alle interesserte.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

4.2. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør legge livslang læring til grunn og omfatte både barn, unge og voksne.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

5. Planverk

5.1. Det bør utarbeides et helhetlig, overordnet planverk for kirkelig undervisning og læring som omfatter en revidert og mer eksplisitt grunnlagstenkning og verdigrunnlag, samt rammeplaner for ulike målgrupper.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.2. Rammeplanene for de ulike målgruppene bør være på et mer overordnet nivå som dermed gir større lokalt handlingsrom.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Uenig

5.3. I det helhetlige, overordnede planverket bør det utarbeides rammeplaner for henholdsvis

5.3.1. barn 0–14 år

5.3.2. konfirmasjonstiden

5.3.3. ungdom 15–19 år

5.3.4. voksne

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.4. I stedet for kjernetekster bør undervisningsaktiviteter følge kirkeårssyklusen og tar utgangspunkt kirkeårets tekster, tilhørende salmer og andre kirkemusikalske og -kulturelle uttrykk.

➤ Kapittel 4.5 side 43

Uenig

6. Forholdet mellom lokalt handlingsrom og nasjonal styring

6.1. Den sentrale styringen av undervisningsfeltet bør bli mer overordnet, mens det bør gis større handlingsrom på lokalt nivå innenfor det rammeverket som gis.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

Tilleggsspørsmål 2 fra Kirkerådet:

Hvordan bør ordningen for godkjenning av plan for undervisningsfeltet være i fremtiden?

Ordningen bør fortsatt være at plan for undervisningsfeltet sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet.

At en plan fortsatt må godkjennes av biskop gir en kvalitetssikring. Godkjenningsordningen er en god basis for kvalitetsarbeid, veiledning og strategisk bevissthet. Flere arbeidsområder i kirken kunne ha nytte av de strukturene som i dag finnes i trosopplæringen. Det bør vurderes om helhetlig menighetsplan også bør godkjennes av biskopen. Planene gir et godt grunnlag for oppfølging av menighetene i utviklingssamtaler. Slik dette håndteres i dag, fører det til økt bevissthet om breddeperspektivet og mer systematikk og helhet i arbeidet. Dersom planene kun vedtas lokalt kan det hende at dette fokuset svekkes.

6.2. Ressursbanken og mulighetene for og tilgang til informasjons- og erfaringsdeling, ressurser og materiell bør videreføres og styrkes.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

6.3. Arbeidet med digitale, pedagogiske ressurser bør styrkes både på lokalt og sentralt nivå og må ses i sammenheng med Den norske kirkes digitale satsing.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

7. Mangfold og likeverd

7.1. Perspektivene på mangfold og likeverd bør styrkes i den teologiske og pedagogiske grunnlagstenkingen og tydeligere slå fast alles mulighet til å delta.

7.2. Ressursbanken bør gjennomgående tematisere inkludering og universell utforming i undervisningsopplegg og pedagogiske ressurser.

7.3. Inkludering og universell utforming bør være tema i kompetansehevende tiltak.

8. Forholdet mellom «bredde» og «kontinuerlig»

8.1. Målet om kvalitativ og kvantitativ bredde bør opprettholdes. Breddetiltakene er nødvendig for å nå medlemmene i en folkekirke og tiltakene har skapt vekst og utviklet gudstjenestelivet.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Enig

Målet om kvalitativ og kvantitativ bredde bør opprettholdes. På denne måten får mange mer kontakt med kirken enn det de ellers ville fått. Innretningen mot bredden av barn og unge har skapt vekst og utvikling på flere områder enn i gudstjenestelivet. Breddetiltakene har likevel en selvstendig verdi som ikke må undervurderes. Vi må ikke undervurdere hva som setter spor i de døptes trosliv og deres forhold til kirken.

8.2. Det som oppleves som et kunstig og organisatorisk skille mellom tidsavgrensede breddetiltak og kontinuerlig arbeid bør bygges ned. Det bør legges en helhetlig forståelse av og målsetting for kirkelig undervisning og læring til grunn, slik at tiltakene utfyller hverandre. Det bør tas nødvendige grep på alle nivå slik at tiltakene kan ses i sammenheng.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Enig

I Stavanger bispedømme oppleves det i liten grad som et kunstig skille mellom tidsavgrensede breddetiltak og kontinuerlige tiltak. Tidlig i reformperioden var dette en større utfordring, og vi hadde samtaler på bispedømmekontoret med de menighetene som opplevde dette som særlig krevende. Breddetiltak og kontinuerlige tiltak er egentlig en kunstig motsetning. Motsetningen til «bred» er «smal», ikke kontinuerlig. Motsetningen til «kontinuerlig» er «punktuell» eller «tidsavgrenset». Vi har mange eksempler, ikke minst fra mindre lokalsamfunn, på at kontinuerlige tiltak kan nå bredden av barn og unge. Et sett med ulike tiltak kan også sammen være innrettet mot bredden av målgruppa, selv om de hver for seg ikke passer alle. Bispedømmet har i mange år jobbet bevisst med synergien mellom breddetiltak og kontinuerlige tiltak. Fokus må være å legge til rette for gode koblinger mellom de avgrensede breddetiltakene og det kontinuerlige arbeidet for barn og unge. Også kontinuerlige tiltak for mindre grupper er trosopplæring. Dette er ikke snakk om motsetninger, men om viktige sider av samme sak. For eksempel arbeidet Jesus i både små og store grupper. Han møtte disiplene jevnlig og gav dem opplæring. Samtidig talte han til store folkemengder, der mange kom til tro eller fikk styrket sin tro. Vi må prøve å se ulike tiltak sammen, ikke som konkurrenter. Når de øvrige tiltakene nå også har kommet inn i rapporteringen, ser vi at sammenhengen mellom breddetiltakene og de kontinuerlige tiltakene blir tydeligere.

9. Trosopplæring i hjemmet

9.1. Både Den norske kirkes grunnlagstenkning og rammeplaner bør eksplisitt omtale og understøtte kirkens undervisning og læring i hjemmet som en naturlig del av undervisningsoppdraget.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

9.2. Det bør utarbeides mer materiell som kan understøtte foreldrenes arbeid med kirkelig undervisning og læring i hjemmet, herunder også digitale ressurser.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

9.3. Oppfølging av faddere bør styrkes, og det må arbeides fram hensiktsmessige system for å få tillatelse til oppfølging av fadderne som tar nødvendige personvern hensyn.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

10. Barnehage/skole-kirkesamarbeid

10.1. Barnehage/skole-kirkesamarbeidet bør utredes nærmere.

11. SFO-satsing

11.1. Det bør satses mer på skolefritidstilbud i regi av Den norske kirke og med utgangspunkt i rammeplan for SFO.

➤ Kapittel 4.11 side 54

Enig

12. Samiske perspektiver, samisk trosopplæring og døvekirkens trosopplæring

12.1. Samiske perspektiver bør være en del av grunnlagstenkning for kirkelig undervisning og læring.

12.2. Kunnskap om det samiske bør fortsatt være en del av den norskspråklige planen.

12.3. Arbeidet med revidering av rammeplan for samisk kirkelig undervisning og læring bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

12.4. Planverkets overordnede del (grunnlagstenkningen) bør foreligge på samiske språk.

12.5. I arbeidet med grunnlagstenkningen for kirkelig undervisning og læring bør døves erfaring som minoritet tas med.

12.6. Arbeidet med revidering av rammeplan for kirkelig undervisning og læring for døve bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 1

Stavanger biskop og bispedømmeråd har mer utfyllende kommentarer enn det er plass til i skjemaet. Kommentarene sendes som eget brev.

Del 2 Organisatoriske rammer:

13. Plan og rapporteringsverktøy

13.1. Sammenhengen mellom plan og rapportering bør styrkes, være både kvalitativt og kvantitativt orientert og i større grad ses på som strategiske verktøy for evaluering og utviklingsarbeid.

➤ Kapittel 5.1 side 58

Enig

- 13.2. Rapportering på kirkelig undervisning og læring på lokalt plan bør være helhetlig og tverrfaglig.
➤ Kapittel 5.1 side 58

Enig

- 13.3. Helhetlig menighetsplan bør gjøres obligatorisk på sikt.
➤ Kapittel 5.1 side 59

Enig

14. Økonomi og tilskuddsforvaltning

- 14.1. Økonomien må sikres i fortsettelsen, minst på det nivået det er i dag.
14.2. Det er behov for å utrede mulige endringer i kriteriene for fordeling av tilskuddet til fellesrådene, for eksempel med utgangspunkt i tildeling på grunnbeløp eller pr. døpt, samt ett felles fordelingssystem for kirkelig undervisning og læring der sentralt finansierte kateketstillinger inngår i ordningen.
14.3. Ved mindreforbruk av tildelte midler bør det i større grad kunne være mulig å sette av udisponerte midler for større satsinger og mer langsiktighet i arbeidet med kirkelig undervisning og læring.
➤ Kapittel 5.2 side 60

Uenig

Tilleggsspørsmål 3 fra Kirkerådet:

I dag håndteres mindreforbruk forskjellig i de ulike bispedømmerådene. Hvordan bør det håndteres i fremtiden?

Praksisen knyttet til mindreforbruk bør fortsatt være forskjellig fra bispedømmeråd til bispedømmeråd.

- 14.4. Tilskudd til kirkelig undervisning og læring bør ses uavhengig av andre inntektskilder også når det gjelder rapporteringen.
➤ Kapittel 5.2 side 60

Enig

- 14.5. Tilskuddet til lokalkirken bør sendes til fellesrådsnivået for hensiktsmessig ressursutnytting.
➤ Kapittel 5.2 side 60

Uenig

15. Organisering og ledelse

- 15.1. Det bør sikres tilstrekkelige ressurser til fagutvikling for ansatte på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.
- 15.2. Det bør vurderes hvilket nivå som skal utøve den faglige og strategiske ledelsen, om det skal være sokn, fellesråd, prosti eller bispedømme.

16. Stillingstyper, - andel og -benevnelser

- 16.1. Det bør være en stillingsandel på minimum 50 % for å forhindre at det blir for mange små stillinger som arbeider med kirkelig undervisning og læring.
- Kapittel 5.4 side 65

Uenig

Med tanke på rekruttering kan det være virkningsfullt med minimum 50 % stillinger. Vi ser det er stor gjennomtrekk i mange av de små stillingene. Samtidig vil vi påpeke at det også kan være krevende å ha en 50 % stilling fordelt på to eller flere menigheter. Her er det avstander, det å forholde seg til flere menighetsråd, staber osv som også tar tid. Der det er mest tjenlig vil det fortsatt kunne være bra med mindre stillingsstørrelse enn 50 %. Mange steder kombineres også mindre trosopplæringsstillinger med andre stillinger for å sikre større stillinger. Vi tror stillingsstørrelse er noe vi kan tilstrebe, men ikke regulere for stramt. I tillegg må dette spørsmålet avgjøres i forhold til om et krav om 50% stilling vil skape utilsiktet omfordeling av ressurser mellom store og små sokn. Her må det gjøres bevisste valg.

- 16.2. Tjenesteordningene, spesielt for kateket og prest, bør gjennomgås og revideres og det bør samtidig ses på samordning på tvers med tanke på kirkelig undervisning og læring.
- Kapittel 5.4 side 65

Enig

Pedagogisk kompetanse er sentralt for å kunne ha et helhetlig ansvar for kirkelig undervisningstjeneste. Det er samtidig viktig at prestene fortsatt har undervisning og trosopplæring i sin tjenesteordning.

- 16.3. Samlebetegnelse for kirkelig undervisning og læring og stillinger i kirkelig undervisning og læring bør være «undervisningstjenesten» og «undervisningsansatte».

17. Kompetansekrav og kompetansebehov

- 17.1.1. Det bør arbeides systematisk for at alle som har undervisningsstilling i Den norske kirke har en minimumskompetanse på 30 studiepoeng pedagogikk og 30 studiepoeng kristendomsfag.

- 17.1.2. I en funksjon som kirkelig undervisningsleder bør kompetansekravet være tilsvarende som kompetansekravene til kateketstilling.

➤ **Kapittel 5.5 side 69**

Enig

- 17.1.3. Det bør vurderes å stille krav om praktisk-teologisk (kateketisk) kompetanse på bachelornivå for de som ikke innehar dette.

➤ Kapittel 5.5 side 69

Enig

- 17.2. Satsingen på systematiske kompetanseutviklingstiltak og stipendordninger bør fortsette. Disse er viktige for å styrke ansattes mulighet til å heve formell kompetanse.
- 17.3. Det kontinuerlige pedagogiske utviklingsarbeidet i menighetene bør styrkes gjennom systematisk arbeid med profesjonelle læringsmiljø i undervisningstjenesten, også lokalt (fellesråds-/prostinivå) og regionalt (bispedømmenivå).
- 17.4. Arbeidsgiver må sørge for kontinuerlig kompetanseutvikling innenfor ulike relevante fagområder (slik som sosial-, spesial- og allmenn pedagogikk, digital kompetanse, frivillighet) og legge til rette for tverrfaglig samarbeid om kirkelig undervisning og læring.

18.Frivillighet

- 18.1. Kompetansen på frivillighet bør styrkes hos sentrale nøkkelpersoner i menighetenes stab.
- 18.2. Det bør arbeides med å legge til rette for ulike typer frivillighet.
- 18.3. For å nå målene med kirkelig undervisning og læring bør det arbeides mer med strategisk ledelse av frivillige.

19.Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner

- 19.1. Samarbeidet mellom Den norske kirke og organisasjonene i lys av målene for kirkelig undervisning og læring må fortsatt styrkes.

20. Forskning, evaluering og fagutvikling

- 20.1. Det bør fortsatt satses på forskning på kirkelig undervisning og læring, i rammen av en helhetlig kirkelig FOUI-strategi.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 2

Kommentarer fra Stavanger biskop og bispedømmeråd kommer i eget brev.